



Akciju sabiedrības
"GASO"
Dabasgāzes sadales sistēmas
pakalpojuma precizēts tarifu projekts
PUBLISKOJAMĀ DAĻA

Rīga, 2018. gada septembris

SATURS

1.	Kopsavilkums	3
2.	Kopējās sadales sistēmas pakalpojuma izmaksas	4
3.	Tarifi	5
4.	Tarifu projekta paskaidrojumi	7
	Tarifu projekta sagatavošanas bāze.....	7
	Galvenie pieņēmumi	7
	Sadales sistēmas pārklājums.....	7
	Dabasgāzes patēriņa izmaiņas	8
	Dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifi	9
	Tarifus veidojošo izmaksu skaidrojums	9
	Regulējamo aktīvu bāze	10
	Nolietojums un amortizācijas atskaitījumi	10
	Nodokļi.....	11
	Ekspluatācijas izmaksas.....	11

1. Kopsavilkums

Līdz 2017. gadam gāzes pārvadi, sadali, uzglabāšanu un tirdzniecību veica AS "Latvijas Gāze" (turpmāk – LG). Saskaņā ar 2016. gada 11. februārī pieņemtajiem grozījumiem Enerģētikas likumā tika nolemts, ka līdz 2017. gada 3. aprīlim LG dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas infrastruktūra jānodala no dabasgāzes tirdzniecības un sadales funkcijām un ka līdz 2017. gada 31. decembrim jānodrošina, ka dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas infrastruktūra nepieder personām, kas nodarbojas ar dabasgāzes tirdzniecību un ražošanu.

Atbilstoši 2017. gadā veiktajai reorganizācijai, 2017. gada 1. decembrī tika nodibināts jauns uzņēmums AS "GasO" (turpmāk – GasO), kas kļuva par vienīgo dabasgāzes sadales uzņēmumu Latvijā, nodrošinot dabasgāzes piegādi 407 tūkst. lietotāju.

2017. gada 7. decembrī Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija (turpmāk – SPRK jeb Regulators) izsniedza GasO licenci dabasgāzes sadalei. Izsniegtā licence nosaka, ka GasO ir tiesības un pienākums veikt komercdarbību dabasgāzes sadales jomā un ka GasO jānodrošina un jāuztur dabasgāzes sadalei nepieciešamos objektus.

Dabasgāzes sadales pakalpojums ir regulēta saimnieciskā darbība, un sadales sistēmas regulētos ienākumus veido sadales pakalpojuma tarifi. Dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifus nosaka saskaņā ar normatīvajiem aktiem. Sadales sistēmas pakalpojuma tarifi tiek piemēroti katram lietotāja objektam, pamatojoties uz objekta patēriņa apjomu un piederību patēriņa segmentam jeb grupai (centralizētās siltumapgādes uzņēmumiem tarifu piemēro visiem vienā administratīvajā teritorijā izvietotajiem objektiem kopā). Sadales pakalpojuma tarifu līdzīgi kā dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas pakalpojumu tarifu no lietotājiem iekasē tirgotājs, kurš vēlāk norēķinās ar sistēmas operatoriem.

Šobrīd spēkā ir ar SPRK 2008. gada lēmumu noteiktie sadales sistēmas tarifi. Lai gan pēdējos gados Latvijā novērojams dabasgāzes patēriņa samazinājums salīdzinājumā ar 2008. gadu, sadales sistēmas kopējo izmaksu apmērs (neskaitot kapitāla atdevi) nav samazinājies, bet gan pieaudzis. Vienlaicīgi Enerģētikas likumā noteikts, ka sadales sistēmas operatoram ir jānodrošina sadales sistēmas apkalpošana, drošība un plūsmu vadība. Ņemot vērā dabasgāzes patēriņa un izmaksu izmaiņas kopš 2008. gada, sadales sistēmas pakalpojuma tarifu ir nepieciešams pārskatīt.

Spēkā esošie tarifi paredz maksu par sadales pakalpojumiem atbilstoši faktiski piegādātajam dabasgāzes apjomam (t.i., ieņēmumi ir pilnībā mainīgi jeb 100% atkarīgi no sadalītā dabasgāzes apjoma). Ņemot vērā, ka lielākā daļa no sadales sistēmas operatora izmaksām ir fiksētas, lai tuvinātu ieņēmumu un izdevumu struktūras, nepieciešams ieviest maksājumu par sadales sistēmas jaudas uzturēšanu un attīstīšanu. Esošais tarifu modelis neatpoguļo sadales sistēmas pakalpojuma būtību, proti, nodrošināt lietotājiem drošu un nepārtrauktu dabasgāzes padevi neatkarīgi no lietotāja patēriņa profila, sezonālības un īpatnībām. Ņemot vērā iepriekš minēto, sadales sistēmas operators šī dabasgāzes sadales tarifu projekta ietvaros pārskatīja arī pakalpojuma tarifu struktūru, izmaksu attiecināšanas pieeju un sadales tarifu grupas.

Lai samazinātu saimnieciskās darbības riskus, motivētu gala patērētājus efektīvāk izmantot pieslēguma jaudu un tuvinātu tarifu struktūru sadales sistēmas izmaksu būtībai, GasO ir pārskatījis pakalpojumu grupu skaitu un pārstrukturējis sadales tarifus, ieviešot fiksēto un mainīgo komponenti. Fiksētā komponente tiek noteikta atbilstoši pieslēguma atļautajai slodzei neatkarīgi no dabasgāzes patēriņa, bet mainīgā komponente – atbilstoši piegādātās dabasgāzes apjomam.

Fiksētās maksas piemērošanai plānots izmantot ar lietotāju noslēgtajos pieslēguma līgumos noteiktās atļautās slodzes vērtību. Izvērtējot jaunā sadales tarifa ieviešanas ietekmi uz lietotājiem, tika prognozēts, ka lietotāji pārskatīs pieslēgumu atļautās slodzes. Kopš 2018. gada 15. februāra daļa sadales sistēmas lietotāju ir pārskatījuši tiem noteiktās atļautās slodzes un iesnieguši GasO iesniegumus par atļautās slodzes samazināšanu. GasO arī turpmāk plāno līdz jauno tarifu stāšanās spēkā brīdim sagatavot noteikumus par atļautās slodzes samazināšanu dabasgāzes sadales sistēmā un informēt par tiem lietotājus.

Precizētie sadales sistēmas pakalpojuma tarifi ir pārdomāti, izsvērti un atbilstoši jaunajai situācijai dabasgāzes tirgū pēc dabasgāzes tirgus atvēršanas 2017. gada 3. aprīlī un uzņēmuma nodalīšanas 2017. gada novembrī. Precizētie tarifi noteikti tādā apmērā, lai dabasgāzes sadales sistēmas lietotāju maksājumi segtu ekonomiski pamatotas pakalpojumu izmaksas, veicinātu efektīvāku pieslēguma jaudas izmantošanu un nodrošinātu sadales pakalpojumu rentabilitāti.

2. Kopējās sadales sistēmas pakalpojuma izmaksas

Nr. p.k.	Izmaksu postenis	Apzīmējums	Mērvienība	2018. gada tarifu projekts	2018. gada precizētais tarifu projekts	Starpība
1	Sadales sistēmas kopējās izmaksas $I_{SSO} = I_{kap} + I_{eksp} + I_{nod}$	I_{SSO}	tūkst. EUR	51 426	49 789	-1 637
2	Kapitāla izmaksas $I_{kap} = P_{KA} + I_{not}$	I_{kap}	tūkst. EUR	20 440	19 689	-751
2.1.	Kapitāla atdeve $P_{KA} = RAB \times wacc$	P_{KA}	tūkst. EUR	10 262	9 202	-1 060
	Regulējamo aktīvu bāzes kopējā summa	RAB	tūkst. EUR	219 809	218 058	-1 751
	Vidēji svērtā kapitāla atdeves likme	WACC	%	4,7%	4,22%	-0,48%
2.2.	Pamatīdzekļu nolietojums $I_{not} = I_{not.pam} + I_{not.nem}$	I_{not}	tūkst. EUR	10 178	10 487	309
3	Nodokļu izmaksas		Tūkst. EUR	141	141	0
4	Ekspluatācijas izmaksas $I_{eksp} = I_{tehn.proc} + I_{pers} + I_{rem} + I_{saimn}$	I_{eksp}	tūkst. EUR	30 844	29 959	-885
4.1.	Tehnoloģiskā procesa nodrošināšanas un dabasgāzes zudumu izmaksas	$I_{tehn.proc}$	tūkst. EUR	4 183	4 705	522
4.2.	Personāla un sociālās izmaksas	I_{pers}	tūkst. EUR	20 949	19 717	-1 232
4.3.	Saimnieciskās darbības izmaksas	$I_{rem} + I_{saimn}$	tūkst. EUR	5 712	5 536	-176

3. Tarifi

Grupa		Patēriņa robežas (līdz, kWh)		Tarifs							
				Speciālais tarifs sezonālajiem lietotājiem (EUR/ 1000 kWh)	Mainīgais tarifs (EUR/ 1000 kWh)	Fiksētais maksājums sadales sistēmas jaudas uzturēšanai un attīstīšanai					
						Līdz 6m ³ /h	6,1 – 10 m ³ /h	10,1 – 16 m ³ /h	16,1 – 25 m ³ /h	25,1 – 40 m ³ /h	40,1 – 65 m ³ /h
1	Līdz 2 635	-	10,2258								
2	No 2 635,1 līdz 263 450	11,3400	7,2510								
3	No 263 450,1 līdz 1 327 788	10,5600	7,0276								
4	No 1 327 788,1 līdz 13 277 880	6,7200	4,9931	21,24	79,56	127,20	194,04	288,24	477,12	6,30	
5	No 13 277 880,1 līdz 132 778 800	4,5360	2,9679	(EUR gadā)	(EUR gadā)	(EUR gadā)	(EUR gadā)	(EUR gadā)	(EUR gadā)	(EUR/m ³ /h/ gadā)	
6	No 132 778 800,1 līdz 210 760 000	3,0840	2,1042								
7	No 210 760 000,1 līdz 1 053 800 000	2,0280	0,9731								
8	Virš 1 053 800 000	0,9720	0,3878								

*Ja Operators konstatē, ka gazificētajā objektā norēķinu periodā tiek pārsniegta pieteiktā vai atļautā maksimālā slodze, Operators no lietotāja iekasē papildus maksu, kas tiek aprēķināta trīskāršā apmērā par norēķinu periodā konstatēto lielāko pārsniegto pieteiktās vai atļautās maksimālās slodzes lielumu.

Kopējo dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifu veido mainīgā daļa un fiksētā daļa sadales sistēmas jaudas uzturēšanai un attīstīšanai.

Mainīgā daļa

Mainīgā daļa ir atkarīga no patērētā dabasgāzes apjoma un samazinās salīdzinājumā ar spēkā esošo tarifu.

Fiksētais maksājums sadales sistēmas jaudas uzturēšanai un attīstīšanai

Fiksētais maksājums ir atkarīgs no caurplūdes jaudas un tiek noteikts individuāli katram lietotājam atbilstoši tehniskajai dokumentācijai.

Lai atvieglotu tarifu ieviešanas procesu, kā arī lai lietotājiem būtu vieglāk saprotami jaunie dabasgāzes sadales tarifi, precizētajā sadales tarifu projektā fiksētais maksājums ir izlīdzināts starp tarifu grupām.

Fiksētais maksājums objektiem, kuriem uzstādītā **atļautā slodze ir līdz 65 m³/h** (ieskaitot)

Lielākajai daļai no 1. un 2. tarifu grupas lietotājiem pieslēgumu atļautā slodze ir līdz 65 m³/h. Lai novērstu iespējamu jaudas samazinājumu un neracionālu finanšu efektu, objektiem, kuriem uzstādītā atļautā slodze ir līdz 65 m³/h (ieskaitot), neatkarīgi no tā, kurā grupā tas atrodas, ir noteikts vienāds fiksētais maksājums tipiskajām jaudas kategorijām (EUR/gadā). Arī no tehnoloģiskā viedokļa vienāda maksājums ir atbalstāms, jo šo grupu lietotājiem galvenokārt ir tipveida gāzes mēraparāti ar standartizētu pieslēguma atļauto slodzi.

Objekta maksimālā atļautā slodze	Fiksētais maksājums gadā	Fiksētais maksājums mēnesī
Līdz 6 m ³ /h	21,24 EUR/gadā	1,77 EUR/mēnesī
No 6,1 līdz 10 m ³ /h	79,56 EUR/gadā	6,63 EUR/ mēnesī
No 10,1 līdz 16 m ³ /h	127,20 EUR/gadā	10,60 EUR/ mēnesī
No 16,1 līdz 25 m ³ /h	194,04 EUR/gadā	16,17 EUR/ mēnesī
No 25,1 līdz 40 m ³ /h	288,24 EUR/gadā	24,02 EUR/ mēnesī
No 40,1 līdz 65 m ³ /h	477,12 EUR/gadā	39,76 EUR/ mēnesī

Fiksētais maksājums objektiem, kuriem uzstādītā **atļautā slodze ir lielāka par 65 m³/h**

Visiem objektiem, kuriem maksimālā atļautā slodze ir lielāka par 65 m³/h, fikss maksājums tiks aprēķināts par katru atļautās slodzes vienību. Norēķinu vienkāršības dēļ fikss maksājums par katru m³/h būs vienāds visiem 1. – 8. tarifu grupas objektiem. Vienāds maksājums arī nodrošinātu atsevišķu nozares pārstāvju sabiedriskajā apspriešanās uzsvērto, ka nepieciešams samazināt tarifa atšķirības starp grupām.

	#1	#2	#3	#4	#5	#6	#7	#8
Fiksētais maksājums objektiem, kuru uzstādītā atļautā slodze ir lielāka par 65 m ³ /h (EUR/m ³ /h/gadā)	6,30	6,30	6,30	6,30	6,30	6,30	6,30	6,30

Fiksētā maksājuma ieviešanas rezultātā lietotāji, kuri efektīvi izmanto atļauto slodzi, turpmāk par sadales sistēmas pakalpojumu maksās mazāk.

Speciālais tarifs sezonālajiem lietotājiem

2018. gada 15. februārī iesniegtā sadales tarifu projekta rezultātā izveidojās situācija, kurā pieslēguma atļauto slodzi efektīvi izmantojošiem lietotājiem ar izteikti sezonālu patēriņu līkni vasaras mēnešos būtiski pieauga sadales maksājums, lai gan dabasgāzi tie patērē tikai pāris mēnešus gadā. Lai izvairītos no pārmērīgi liela izmaksu pieauguma, lietotājiem, kuriem patēriņš no maija līdz novembrim veido vairāk nekā 85% no objekta gada patēriņa un citos mēnešos nepārsniedz 15% no gada patēriņa, būs iespējams izvēlēties tarifu, kas sastāv tikai no mainīgās daļas. Speciālais tarifs sezonālajiem lietotājiem noteikts par 20% lielāks nekā līdzšinējais sadales pakalpojuma tarifs (attiecīgi individuāls katrai lietotāju grupai), kas atspoguļo vidējā sistēmas dabasgāzes tarifa pieauguma tendences (atsevišķu izmaksu pozīciju pieauguma un dabasgāzes patēriņa samazinājuma kombināciju).

Tarifu diferencēšanas pieeja

Izstrādājot dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifu projektu, sadales sistēmas operators ne tikai pārskatīja izmaksu attiecināšanas pieeju un klientu segmentāciju, bet arī sadales tarifu struktūru un diferencēšanas politiku.

Analīzes rezultātā tika secināts, ka vairāk nekā 90% no kopējām tarifā attiecināmajām izmaksām ir fikss, tādēļ tiek ieviests divpakāpju dabasgāzes sadales tarifs. Divpakāpju tarifu ieviešana veicinās efektīvu tīkla un pieslēgumu atļautās slodzes izmantošanu, veicinās dabasgāzes konkurētspēju dažādās patērētāju grupās, kā arī ļaus daļu no ieņēmumu riska novirzīt uz gāzes patērētājiem.

Fiksētās izmaksas veido galvenokārt dabasgāzes tīkla uzturēšanas un personāla izmaksas, savukārt mainīgās – dabasgāzes tehnoloģiskais patēriņš. Ar fikss un mainīgo tarifa komponenti iegūstamā izmaksu proporcija ir noteikta katrai tarifu grupai individuāli, ņemot vērā grupas jutīgumu pret sadales maksājuma izmaiņām un norēķinu vienkāršību.

4. Tarifu projekta paskaidrojumi

Tarifu projekta sagatavošanas bāze

Gasos ir sagatavojis sadales sistēmas pakalpojuma precizēto tarifa projektu (turpmāk – Tarifu projektu) atbilstoši Regulatora 2017. gada 16. marta lēmuma nr. 1/8 (prot. Nr. 11, 3.p.), ar kuru apstiprināta Metodika, kā arī atbilstoši SPRK padomes 2018. gada 23. maija lēmumam nr. 1/9 (prot. Nr. 20, 5.p.), 2018. gada 15. augusta lēmumam nr. 1/17 (prot. Nr. 33, 2.p.) un 2018. gada 23. augusta lēmumam nr. 97 (prot. Nr. 35, 3.p.).

Tarifu projektā ņemts vērā, ka sadales sistēmas galvenā izmaksu daļa ir fiksēta un nav atkarīga no patērētā dabasgāzes apjoma. Par mainīgajām izmaksām var uzskatīt tās izmaksas, kas saistītas ar dabasgāzes patēriņu tehnoloģiskajām vajadzībām.

Sagatavojot precizēto sadales sistēmas pakalpojuma tarifu aprēķinu, izmaksu novērtējumam par pamatu tika ņemti 2018. gada 15. februārī ar Gasos valdes prot.nr.8(2018) apstiprinātie 2018. gada budžeta grozījumi, neiekļaujot ar sadales sistēmas pamatdarbību nesaistītās izmaksas, kā arī SPRK norādes par nepieciešamajām izmaksu bāzes korekcijām.

Tarifu metodikas pamatā ir operatora atļautās kapitāla atdeves aprēķins. Gasos atļautā kapitāla atdeve ir 9 202 tūkst. EUR.

Regulējamo aktīvu bāze	218 058 tūkst.
Pamatlīdzekļi	218 058 tūkst.
Vidējā svērtā kapitāla atdeves likme (WACC)	4,22%
Kapitāla atdeve	9 202 tūkst.

Galvenie pieņēmumi

Dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma precizētais tarifa projekts ir izstrādāts, ņemot vērā šādus apsvērumus:

- 2018. gads būs Gasos pirmais darbības gads, tāpēc, sagatavojot precizēto sadales tarifu projektu, kā salīdzinošie rādītāji par 2016. un 2017. gadu ir izmantoti LG dati par sadales segmentu.
- Jaunā dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifa aprēķinos tika izmantots Metodikā noteiktais iepriekšējo trīs gadu vidējais patēriņa rādītājs. 2015., 2016. un 2017. gada vidējais dabasgāzes patēriņš ir par 14% lielāks nekā iepriekš prognozētais 2018. gada dabasgāzes kopējais patēriņš.
- Sadales sistēmas lietotāji tiek iedalīti astoņās tarifu grupās atkarībā no to dabasgāzes patēriņa gadā.
- Tarifu projektā tiek izmantots SPRK noteiktais koeficients dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifu pārrēķināšanai no normalkubikmetriem (nm³) uz enerģijas vienībām (kWh) – 10,538 (kWh/nm³).
- Izstrādājot precizēto tarifu projektu, pieņemts, ka jaunais sadales tarifu projekts stāsies spēkā no 2019. gada 1. janvāra.

Sadales sistēmas pārklājums

Latvijas dabasgāzes apgādes sistēmas pārvades cauruļvadu tīkliem ir trīs starpvalstu savienojumi (dabasgāzes uzskaites stacijas) ar Igauniju, Lietuvu un Krieviju. Dabasgāzes sadales sistēma pilnībā nodrošina lielāko pilsētu – Rīgas, Daugavpils, Aizkraukles, Preiļu, Iecavas, Liepājas, Dobeles, Cēsu, Valmieras, Jelgavas, Jūrmalas, Bauskas, Ogres, Jēkabpils, Līvānu, Rēzeknes un Saldus – apgādi ar dabasgāzi, pastāvot gāzes pārvades un sadales sistēmu savienošo posmu – gāzes regulēšanas staciju – caurlaides spēju rezervēm. Dabasgāzes sadales tīkla kopējais garums ir 5 206 km. Dabasgāzes sadales sistēmas pārklājums sniegts attēlā zemāk.

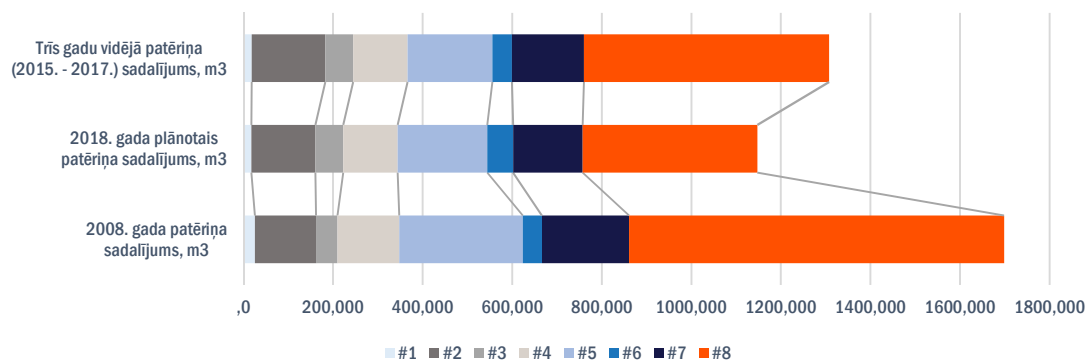


Attēls 1 Dabasgāzes sistēmas pārklājums Latvijā

Dabasgāzes patēriņa izmaiņas

Pēdējos gados novērotas energoresursu kopējā patēriņa struktūras izmaiņas – samazinās dabasgāzes patēriņa īpatsvars, tajā pašā laikā palielinās atjaunīgo energoresursu (AER), sevišķi kurināmās koksnes, īpatsvars kopējā energoresursu patēriņā. Desmit gadu laikā dabasgāzes patēriņa īpatsvars samazinājies par 4,2%, un 2016. gadā tas jau bija vien 25,4%. Tajā pašā laikā kurināmās koksnes patēriņa īpatsvars palielinājās par 4,4%, un 2016. gadā tas sasniedza 29,4% no kopējā energoresursu patēriņa.

Dabasgāzes kopējo patēriņu ietekmē vairāki faktori – ārējā gaisa temperatūra (pēdējo gadu silto ziemu ietekmē temperatūra pārsniegusi vidējo statistisko normu), pāreja no dabasgāzes uz alternatīviem kurināmā veidiem (piem., uz koksnes šķeldu, kokapstrādes atlikumiem, skaidām, granulām, briketēm) centralizētajā siltuma ražošanā, kopējā tautsaimniecības, tajā skaitā rūpniecības, attīstība, energoefektivitātes pasākumu ieviešana (piemēram ēku siltināšana).



Attēls 2 Patēriņa sadalījums pa tarifu grupām 2018. gadā salīdzinājumā ar 2008. gadu un pēdējo trīs gadu vidējo patēriņu

Latvijas dabasgāzes tīkla patēriņu visbūtiskāk spēj ietekmēt uzņēmumi ar visaugstāko dabasgāzes patēriņa īpatsvaru (uzņēmumi, kas ietilpst 5. – 8. grupā). Kā redzams iepriekšējā attēlā, tarifu projektā izmantotais 2015., 2016. un 2017. gada vidējais patēriņš ir par 23,0% mazāks nekā 2008. gadā, taču par 14,0% lielāks nekā iepriekš 2018. gadā plānotais dabasgāzes patēriņš. Kopš 2008. gada ievērojami samazinājies 5., 7. un 8. grupas lietotāju dabasgāzes patēriņš. Šajās tarifu grupās atrodas lielle siltumapgādes uzņēmumi, piemēram, AS "Rīgas Siltums", SIA "Rēzeknes enerģija" u.c.

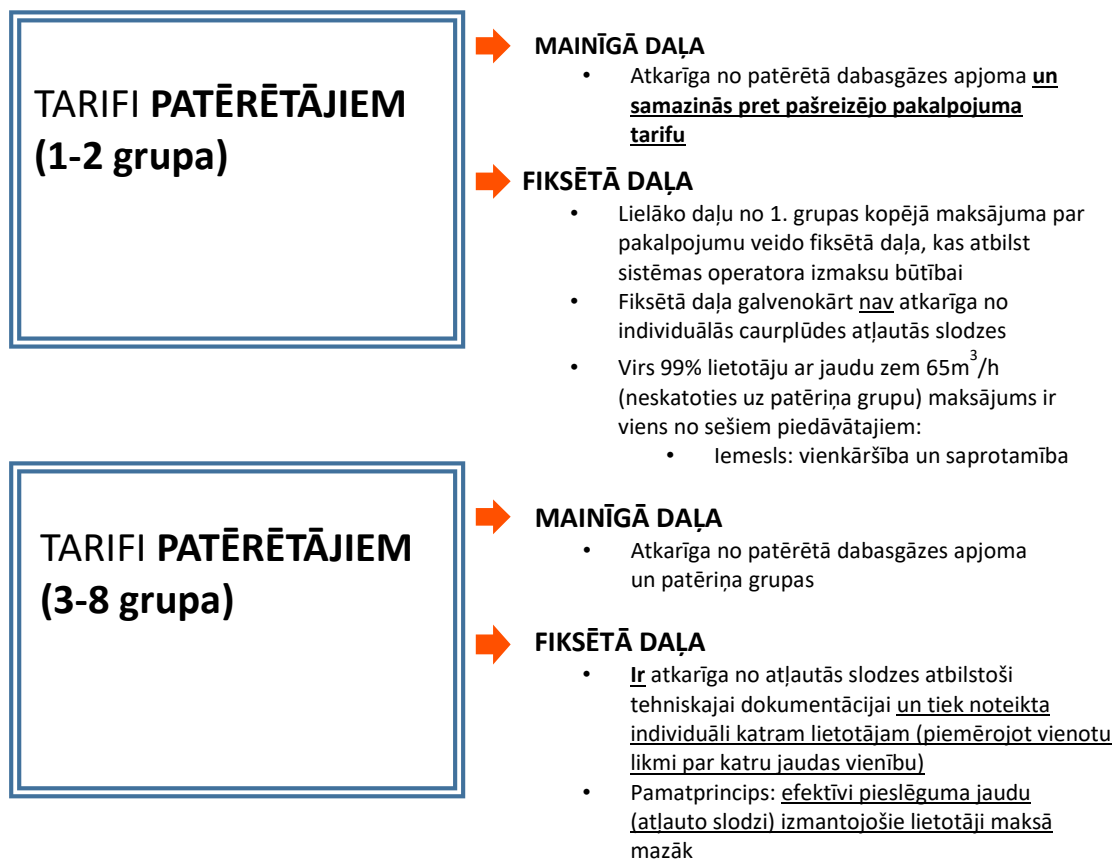
AS "Rīgas Siltums" savā attīstības politikā arī turpmāk paredz palielināt atjaunīgo energoresursu izmantošanu, veicot kapitālinvestīcijas divu jaunu katlu māju (48 MW) būvniecībā un esošo katlu māju pārbūvē, palielinot siltuma ražošanas jaudas, un daļēji aizvietot esošajās koģenerācijas stacijās izmantotos energoresursus (pašlaik darbojas ar dabasgāzi)

ar biokurināmo, proti, ar šķeldu. Tiklīdz iepriekš minētie projekti tiks īstenoti, Rīgas pilsētas dabasgāzes patēriņš 2018./2019. gadā varētu samazināties par 10%.

Dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifi

Sadales sistēmas operators, tarifu projektu izstrādes ietvaros, ne tikai pārskatīja izmaksu attiecināšanas pieeju un lietotāju patēriņa grupas, bet arī pārskatīja sadales pakalpojuma tarifu struktūru un diferencēšanas politiku.

Līdz šim dabasgāzes tarifi tika diferencēti pēc dabasgāzes gada patēriņa, neņemot vērā lietotāja pieslēguma jaudu un jaudas izmantošanas efektivitāti. Turpmāk, lai būtu iespējams mazināt patēriņa apjoma risku, diferencējot tarifus tiks ņemts vērā patēriņš, atļautā slodze un (netieši) pieslēguma jaudas izmantošanas efektivitāte.



Ja Operators konstatē, ka gazificētajā objektā norēķinu periodā tiek pārsniegta pieteiktā vai atļautā maksimālā slodze, Operators no lietotāja iekasē papildus maksu, kas tiek aprēķināta trīskāršā apmērā par norēķinu periodā konstatēto lielāko pārsniegto pieteiktās vai atļautās maksimālās slodzes lielumu.

Papildus ieviests sezonālais tarifs lietotājiem, kuriem patēriņš no maija līdz novembrim veido vairāk nekā 85% no objekta gada patēriņa un citos mēnešos nepārsniedz 15% no gada patēriņa. Šiem lietotājiem būs iespējams izvēlēties tarifu, kas sastāv tikai no mainīgās daļas.

Tarifus veidojošo izmaksu skaidrojums

Precizētie sadales sistēmas pakalpojuma tarifi noteikti tādā apmērā, lai dabasgāzes sadales sistēmas lietotāju maksājumi segtu ekonomiski pamatotas pakalpojumu izmaksas un nodrošinātu sadales sistēmas pakalpojuma rentabilitāti.

Tabula 1 Precizētajos dabasgāzes sistēmas sadales pakalpojuma tarifos iekļaujamās izmaksas

Precizētajos sadales tarifos iekļaujamās izmaksas tūkst. EUR	2008 SPRK	2016 Faktiskās izmaksas	2017 Faktiskās izmaksas	2018. gada precizētais tarifs
Kopējās izmaksas	54 271	49 652	53 208	49 789
Kapitāla izmaksa	23 054	22 758	24 908	19 689
RAB	150 162	150 162	150 162	218 058
<i>Pamatlīdzekļi</i>				<i>218 058</i>
WACC	8,0%	8,0%	8,0%	4,22%
Kapitāla atdeve	12 013	12 013	12 013	9 202
Pamatlīdzekļu nolietojums	11 041	11 745	12 895	10 487
Darbības izmaksas	28 957	24 453	27 727	29 959
Dabasgāze tehnoloģiskām vajadzībām	6 447	2 990	3 076	4 705
Personāla un sociālās izmaksas	12 890	16 769	18 890	19 716
Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas	9 620	4 694	5 761	5 536
Nodokļi	2 260	2 441	573	141
Patēriņš, tūkst. m³.	1 699 tūkst.	1 375 tūkst.	1 225 tūkst.	1 308 tūkst.*
Patēriņš GWh	17 904	14 490	12 904	13 782*

* 3 gadu vidējais patēriņš

Saskaņā ar Metodikas 8. punktu precizētajā tarifā aprēķinā iekļauj plānotās, ar sadales sistēmas pakalpojuma nodrošināšanu saistītās izmaksas 49 789 tūkst. EUR apmērā, kurās ietilpst kapitāla, ekspluatācijas un nodokļu izmaksas attiecīgi 19 689 tūkst. EUR, 29 959 tūkst. EUR un 141 tūkst. EUR apmērā.

Tarifu aprēķinā izmaksu korekcija atbilstoši Metodikas 3.4. nodaļai netiek iekļauta.

Regulējamo aktīvu bāze

Visi regulējamo aktīvu bāzē (turpmāk – RAB) iekļautie pamatlīdzekļi tiek izmantoti efektīva sadales sistēmas pakalpojuma sniegšanā, nodrošinot kvalitatīvus un drošus pakalpojumus.

Saskaņā ar 2017. gada 16. martā apstiprināto Dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifu aprēķināšanas metodiku un 2018. gada 23. maija grozījumiem Dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifu aprēķināšanas metodikā, sadales sistēmas RAB vērtības aprēķinos iekļauj sistēmas operatora īpašumā esošo pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu iepriekšējā gada finanšu pārskata atlikušo vai bilances vērtību gada beigās, neiekļaujot finanšu ieguldījumus, debitoru parādus, vērtspapirus un līdzdalību kapitālos, naudas līdzekļus, krājumus, pamatlīdzekļu izveidošanas un nepabeigto celtniecības objektu izmaksas, kā arī pamatlīdzekļu vērtības daļu, kas finansēta no valsts, pašvaldības, ārvalsts, Eiropas Savienības, citas starptautiskas organizācijas un institūcijas finanšu palīdzības vai finanšu atbalsta.

Gasos nedrīkst RAB vērtībā iekļaut aktīvus vai aktīvu daļu, kas netiek izmantoti regulējamo pakalpojumu sniegšanā. Pamatlīdzekļu vērtības daļa, kas iegūta bez atlīdzības, netiek iekļauta RAB vērtībā, un šis pamatlīdzekļu daļas nolietojums netiek segts ar sadales sistēmas pakalpojuma tarifa. Saskaņā ar sadales sistēmas pakalpojuma tarifu metodoloģiju, sadales sistēmas RAB veido 2017. gada 31. decembri pamatlīdzekļu bilances atlikums.

Nolietojums un amortizācijas atskaitījumi

Sadale, tūkst. EUR	2018. gada precizētais tarifu projekts
Nolietojums kopā (dabasgāzes sadales precizētajā tarifā iekļaujamās izmaksas)	10 487

Nodokļi

Saskaņā ar Metodikas 3.2. sadaļu Gaso izmaksu bāzē iekļauj nodokļu izmaksas atbilstoši normatīvo aktu nosacījumiem.

Sadale, tūkst. EUR	2018. gada precizētais tarifu projekts
Nekustamā īpašuma nodoklis (RAB sastāvā iekļautajiem aktīviem) Uzņēmumu ienākuma nodoklis	140 823 0*
Nodokļi kopā (dabasgāzes sadales precizētajā tarifā iekļaujamās izmaksas)	140 823

* - sk. aprakstu zemāk

Saskaņā ar Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumu (spēkā no 2018. gada 1. janvāra) ieviests jauns regulējums nodokļa piemērošanā, kas nosaka, ka tarifu izmaksu bāzē iekļautās uzņēmumu ienākuma nodokļa (turpmāk – UIN) izmaksas ir 0, jo izmaksu bāzē netiek paredzēta peļņas sadale un nosacīti sadalītā peļņa (ar saimniecisko darbību nesaistīti izdevumi, nedrošo debitoru parādu izdevumi u.tml.).

- UIN modeļa vispārīgs raksturojums un būtiskākas izmaiņas**
 Jaunais UIN likums paredz konceptuāli jaunu UIN maksāšanas režīmu, proti, tiek paredzēts UIN maksāšanu atlikt līdz brīdim, kad peļņa tiek sadalīta vai citādā veidā novirzīta tādiem izdevumiem, kas nenodrošina uzņēmuma turpmāku attīstību.
- Apliekamā bāze**
 Jaunais UIN likums paredz, ka nodoklis tiek maksāts peļņas sadales brīdī. Tādējādi ar UIN apliekamā bāze veidojas no sadalītās peļņas vai nosacīti sadalītās peļņas.
- Sadalītā peļņa ietver:**
 - aprēķinātās dividendes, t.sk. ārkārtas dividendes;
 - dividendēm pielīdzinātas izmaksas;
 - nosacītās dividendes.
- Nosacīti sadalītā peļņa ietver:**
 - ar saimniecisko darbību nesaistītos izdevumus (ieviests jaunais jēdziens – personāla saliedēšanas pasākumu izdevumi. Veido apliekamo bāzi, ja kopā ar reprezentācijas izmaksām veido vairāk nekā 5% no iepriekšējā gada bruto darba samaksas);
 - nedrošos debitoru parādus;
 - palielinātus procentu maksājumus;
 - aizdevumus saistītai personai (ierobežota aizdevumu izsniegšana saistītajiem uzņēmumiem un nodokļa piemērošanas pienākums atsevišķos gadījumos);
 - korekcijas par darījumiem ar saistītām personām, kas ir veikti zem tirgus vērtības;
 - likvidācijas kvotu un citus specifiskus posteņus.

Ekspluatācijas izmaksas

Ekspluatācijas izmaksas ietver gan izmaksas, kas saistītas ar sadales tīkla apkalpošanu, gan arī izmaksas, kas nepieciešamas saimnieciskās darbības nodrošināšanai.

Saskaņā ar Metodikas 26. punktu šajās izmaksās ir iekļautas tehnoloģiskā procesa nodrošināšanas un dabasgāzes zudumu izmaksas, personāla un sociālās izmaksas, kārtējo īpašuma uzturēšanai nepieciešamo un veikto remontu izmaksas un pārējās saimnieciskās darbības izmaksas. Papildus 2018. gada 23. maija grozījumi Dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifu aprēķināšanas metodikā nosaka, ka īpašuma uzturēšanai nepieciešamo un veikto kārtējo ekspluatācijas remontu izmaksās ir iekļaujamās krājumu uzturēšanas finansēšanas izmaksas.

Tehnoloģiskā procesa nodrošināšanas un dabasgāzes zudumu izmaksas

Tehnoloģiskā procesa nodrošināšanas un dabasgāzes zudumu izmaksas ietekmē sadales sistēmas tehniskais stāvoklis, tehnoloģiskie darba režīmi, dabasgāzes uzskaites kārtība, kā arī apkārtējās vides temperatūra.

Sadale, tūkst. EUR	2018. gada tarifu projekts
Dabasgāzes tehnoloģiskie zudumi un nesaiste	4 427
Apkure	204
Dabasgāze tehnoloģiskajām vajadzībām	74
Kopā dabasgāze tehnoloģiskām vajadzībām (dabasgāzes sadales precizētajā tarifā iekļaujamās izmaksas)	4 705

Personāla izmaksas

Izveidojot Gaso, notika darbinieku pāreja no LG uz Gaso. Kopējais plānotais Gaso darbinieku skaits 2018. gadā ir aptuveni 900 darbinieki.

Sadale, tūkst. EUR	2018. g. tarifu projekts
Darba alga	15 278
Iemaksa pensiju fondos	811
Obligātās sociālās apdrošināšanas iemaksas	3 796
Kopīguma izmaksas	48
Veselības apdrošināšana	382
Korekcija: par blakus pakalpojumiem	-599
Kopā personāla izmaksas (dabaszāzes sadales tarifā iekļaujamās izmaksas)	19 716

Kārtējo īpašuma uzturēšanai nepieciešamo un veikto ekspluatācijas remontu izmaksas

Materiāli un pakalpojumi ietver gan izmaksas, kas saistītas ar sadales tīkla apkalpošanu, gan arī izmaksas, kas nepieciešamas saimnieciskās darbības nodrošināšanai.

Sadale, tūkst. EUR	2018. gada tarifu projekts
Materiālu un pakalpojumu izmaksas	4 484
Pārējās darbības izmaksas	1 052
Kopējās uzturēšanas izmaksas (dabaszāzes sadales tarifā iekļaujamās izmaksas)	5 536

Sadales tīkla uzturēšanas izmaksās tiek iekļauti materiāli, ko izmanto, veicot sistēmas uzturēšanas un remontu darbus.

Dabaszāzes sadales infrastruktūra aptver plašu Latvijas teritoriju, un tīkla pārvaldību veic deviņi sadales uzņēmuma reģionālie biroji Rīgā, Jelgavā, Bauskā, Liepājā, Jūrmalā, Cēsīs, Ogrē, Jēkabpilī un Daugavpilī. Visi nekustamā īpašuma objekti pieder uzņēmumam.